

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığı
Tarih: 21/10/2026 14:19
Sayı: E-120.07.03-1967608

7/46702 GK3

Sayı : E-54045643-610-27131638

Konu : Soru Önergeleri (7/46702)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 24.07.2026 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1898539 sayılı yazınız.

Balıkesir Milletvekili Sayın Op. Dr. Turhan ÇÖMEZ'e ait, İlgi'de kayıtlı yazı ekinde alınan 7/46702 esas nolu yazılı soru önergesine ilişkin Bakanlığımızın cevabi görüşü Ek'te sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

İbrahim YUMAKLI
Bakan

Ek: Cevabi Görüş (7/46702) (4 Sayfa)

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Doğrulama Kodu: FF2DC806-D087-4942-952A-0E4A91DC6A6F

Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/tarim-ebys>

Üniversiteler Mahallesi Dumlupınar Bulvarı No: 161 06800 Çankaya / ANKARA

Tel: (0312) 287 33 60

www.tarimorman.gov.tr Kep: tarimveormanbakanligi@hs01.kep.tr

KEP Adresi : tarimveormanbakanligi@hs01.kep.tr

Bilgi için: Şevket KALANLAR

Mühendis

Telefon No: (312) 287 33 60

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

**BALIKESİR MİLLETVEKİLİ SAYIN OP. DR. TURHAN ÇÖMEZ'E AİT 7/46702
ESAS NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR CEVAPLAR**

Ülkemizde tarımsal üretimi artırmak, verim ve kaliteyi yükseltmek, sürdürülebilirliği sağlamak, kayıtlılığı artırmak ve çevreye duyarlı alternatif tarım tekniklerinin geliştirilmesini sağlamak amaçlarıyla, üreticilerimize tarımsal desteklemeler verilmekte, hibe programları uygulanmakta ve projeler yürütülmektedir.

Değişen ulusal ve uluslararası koşullara göre destekleme programlarında yapılacak düzenlemeler, destekleme programlarının esasları ve araçları, bunların bütçe ödenek ihtiyaçları 5488 sayılı Tarım Kanunu'nun amir hükümleri çerçevesinde belirlenmekte ve destekleme uygulamaları Bakanlığımız tarafından yürütülmektedir.

2002 yılında 4,2 milyon adet olan arı kovani sayısı 2025 yılında %109,5 artışla 8,8 milyon adede ulaşmıştır. TÜİK verilerine göre son beş yılda ülkemizdeki arıcılık işletmesi sayısı %8 artışla 96.646 işletmeye çıkmıştır.

Bal üretiminde 2002 yılında 74,6 bin tondan 2025 yılında %30,4 artışla 97,3 bin tona ulaşmıştır. Ülkemiz bal üretiminde dünyada üçüncü sıradadır.

Bakanlığımız tarafından üreticilere;

- Bitkisel üretim,
- Hayvansal üretim,
- Kırsal kalkınma,
- Su ürünleri üretimi ve
- Tarımsal araştırma ve geliştirme (Ar-Ge)

olmak üzere 5 ana başlık altında tarımsal destekler verilmektedir.

2026 yılında tarımsal desteklemeler için 168 milyar TL kaynak ayrılmıştır.

8760 sayılı 2024-2026 Yıllarında Yapılacak Hayvancılık Desteklemelerine İlişkin Cumhurbaşkanlığı Kararı kapsamında hayvansal üretim, su ürünleri üretimi, tarımsal araştırma ve geliştirmenin desteklenmesine ilişkin hususlar düzenlenmiştir.

Hayvansal üretimde yeni destekleme programı temel hayvancılık ve ürün geliştirme destekleri olmak üzere iki gruba ayrılmaktadır.

- Temel hayvancılık destekleri; büyükbaş hayvancılık, küçükbaş hayvancılık, atık, arıcılık ve ipek böceği faaliyetlerinin desteklenmesinden oluşmaktadır. Aile işletmeleri, genç ve kadın yetiştiriciler, birinci derece örgüt üyesi ile planlama bölgeleri gibi yönlendirici kriterleri sağlayan yetiştiricilere temel destek tutarına ilave destek verilmektedir. Ayrıca suni tohumlama, soy kütüğü, yerli sperma, ari işletme, sürü yöneticisi (çoban) gibi verimlilik kriterlerine ilave destek sağlanmaktadır.
- Ürün geliştirme destekleri; çiğ süt, besilik erkek sığır (karkas), tiftik üretimi desteklerini kapsamaktadır. Aile işletmeleri, genç ve kadın yetiştiriciler, birinci derece örgüt üyesi ile planlama bölgeleri gibi yönlendirici kriterleri sağlayan üreticilere temel destek tutarına ilave destek verilmektedir. Ayrıca ari işletme, kendi tankında soğutma, örgüt üzerinden pazarlama, karkas ağırlığı, kaliteli tiftik ve sözleşmeli üretim gibi verimlilik kriterlerine ilave destek verilmektedir.

Yeni destekleme modeli ile ilk defa;

- Oğlak ve kuzuya temel destek ödemesi,

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

- Gebe hayvanlarda tüm nedenlerle meydana gelen atık vakalarına destek,
- Genç ve kadın yetiştiriciye ilave destek,
- Aile işletmelerine temel destek oranında ilave destek,
- Doğduğu aile işletmesinden kesime giden erkek sığırlara ilave destek,
- Gezgin arıcılık yapanlara ilave destek,
- Tam izole bölgelerde arıcılık yapanlara ilave destek,
- Ari küçükbaş işletmelere temel desteğe ilave 2 kat destek,
- Göçerde doğan kuzu/oğlaklara temel desteğin yarısı kadar ilave destek ve
- Birinci derece örgüt üyesi yetiştiricilere ilave destek

verilmektedir.

Ayrıca planlı üretim bölgelerinde uygun üretim yapanlara ilave destek ve her buzağıya temel destek ödemesi yapmak suretiyle üreten herkesin destek alması sağlanmaktadır.

Yeni destekleme modeli ile birlikte hayvancılık işletmelerinin ekonomik açıdan güçlü, dirençli ve sürdürülebilir bir yapıya kavuşması hedefiyle sübvansiyonlu kredilerde; kadınlara, gençlere ve planlı üretim bölgelerine ilave indirim uygulanmaktadır. Bu sayede geleceğimizin teminatı gençlerimiz ve ailemizin temel direği olan kadınlarımızın üretimde kalmalarına imkân sağlanmaktadır.

10395 sayılı 2024-2026 Yıllarında Yapılacak Hayvancılık Desteklemelerine İlişkin Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar 14.09.2025 tarihinde Resmi Gazete’de yayımlanmıştır. Karar ile hayvancılık desteklerinde aşağıdaki düzenlemeler yapılmıştır.

- Hayvan ve sürü sağlığı desteği kapsamında, hayvan tanımlama araçları, programlı aşı bedelleri ile bunlara ilişkin uygulama ücretleri de destek kapsamına alınmış olup söz konusu giderler Bakanlık bütçesinden karşılanmaktadır.
- Atık desteğinin kapsamı genişletilerek, yalnızca aşıya bağlı atıklar değil, tüm nedenlerle meydana gelen atık vakaları 2026 yılı Atık Desteği kapsamına alınmıştır.
- Marmara Denizi’ne kıyısı olan 7 ilde, müsilağdan etkilenen balıkçı gemilerine, gemi başına ilave küçük ölçekli balıkçılık desteği verilmiştir.
- Su ürünleri desteğinde, üretici örgütlerinin etkinliğini artırmak amacıyla birlik ve tanıtım kesinti oranları %2’den %3’e çıkarılmıştır.

11782 sayılı 2024-2026 Yıllarında Yapılacak Hayvancılık Desteklemelerine İlişkin Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar 08.09.2026 tarihinde Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

Karar ile 01.01.2026 tarihinden geçerli olmak üzere hayvancılık desteklerinde aşağıdaki düzenlemeler yapılmıştır.

- Büyükbaş hayvancılık destekleri kapsamında buzağılar için bir önceki yıla göre %43 artışla hayvan başına 2.000 TL, malaklar için %43 artışla hayvan başına 4.000 TL’ye çıkarılmıştır.
- Küçükbaş hayvancılık destekleri kuzu/oğlaklar için ise bir önceki yıla göre yüzde 43 artışla hayvan başına 430 TL’ye çıkarılmıştır.
- Çoban desteği, küçükbaş hayvancılıkta 430 TL olan temel desteğin 1,8 katı olmak üzere 150 baş üzerinden 116.100 TL olarak ödenecektir.

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

- Arıcılık desteği, üretici/yetiştirici örgütlerine üye üreticilere arılı kovan başına temel destek bir önceki yıla göre %78,6 artışla 250 TL'ye, üye olmayanlara %100 artışla 200 TL'ye çıkarılmıştır.
- İpek böceği temel desteği bir önceki yıla göre %36 artırılarak kilogram başına 1.500 TL'ye, tiftik üretimi temel desteği %38 artırılarak kilogram başına 220 TL'ye çıkarılmıştır.
- Atık desteğinin kapsamı genişletilerek, yalnızca aşıya bağlı atıklar değil, tüm nedenlerle meydana gelen atık vakaları destekleme kapsamına alınmış, hayvan sahiplerine verilen temel destekleme tutarı, bir önceki yıla göre %100 artırılarak buzağı/malak başına verilen destek 20 bin TL'ye, kuzu/oğlak başına verilen destek ise 4 bin TL'ye çıkarılmıştır.
- Güçlü Besi Güçlü Üretim Projesi kapsamındaki hayvanlarda, etçi ırk sperma ile yapılan tohumlama sonucunda doğan buzağılar için ilave 1.000 TL/baş destek verilecektir.
- Göçer sevk kontrol noktasında doğan kuzu ve oğlaklar için ilave 215 TL/baş, ari işletmelerde doğan dişi kuzu ve oğlaklar için ise ilave 860 TL/baş destek sağlanacaktır.
- Tam izole bölgelerde koruma altına alınan arı gen kaynaklarını tampon koruma bölgesinde muhafaza eden üretici ve yetiştirici örgütlerine üye üreticilere arılı kovan başına ilave 75 TL, üye olmayanlara ilave 60 TL destek verilecektir.
- Çiğ süt desteği kapsamında ise ürettikleri sütü, mesleki yeterlilik belgesine sahip çiğ süt toplama ve/veya depolama sorumluları aracılığıyla işleme tesislerine satan üreticilere temel desteğe ilave destek sağlanacaktır.
- Su ürünleri yetiştiriciliği yapan işletmelere, ürettikleri türler ve üretim şekillerine göre verilen temel destek oranlarında yüzde 30 ile yüzde 100 arasında değişen artışlar yapılmıştır.
- Hayvan gen kaynakları için verilen birim destek tutarları da bir önceki yıla göre yüzde 60 artırılmıştır. Ankara keçisi için bir önceki yıl verilen 150 TL/baş ilave destek miktarı 2026 yılı için taban sürülerde 300 TL/baş, elit sürülerde 500 TL/baş şeklinde artırılmıştır.

Bakanlığımız tarafından, arıcılıkta sürdürülebilirliğin sağlanması, üreticilerimizin üretim maliyetlerinin azaltılması, koloni kayıpları ile verim düşüklüklerinin telafi edilmesi amacıyla arıcılık sektörüne yönelik destekleme politikaları uygulanmakta; temel üretim girdilerinin sübvansede edilmesine yönelik destekler her geçen yıl artarak devam etmektedir.

2008 yılından bu yana uygulanmakta olan arıcılık desteklemeleri, 2024 yılından itibaren yürürlüğe giren üç yıllık hayvancılık destekleme modeli kapsamında yeniden yapılandırılmıştır. Bu kapsamda üreticilere, arılı kovan başına Temel Arıcılık Desteği sağlanmakta; ayrıca belirlenen öncelikli üretici grupları için yönlendirici ilave destekler uygulanmaktadır. Temel Arıcılık Desteğine ilave olarak; Kadın ve genç üreticilere arılı kovan başına %40, Gezginci arıcılara %30, Birinci derece tarımsal amaçlı örgütlere üye üreticilere %20 oranında yönlendirici ilave destek ödemesi yapılmaktadır.

Bu destekleme modeliyle; örgütlü üretimin teşvik edilmesi, genç ve kadın üreticilerin sektöre katılımının artırılması, gezginci arıcılığın desteklenmesi ve arıcılık faaliyetlerinin sürdürülebilirliğinin güçlendirilmesi hedeflenmektedir.

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Hayvancılık desteklemeleri kapsamında arıcılık desteklemesi olarak son 5 yılda toplam verilen destek miktarı 3,2 milyar TL'dir.

Kırsal Kalkınma Yatırım Programı kapsamında Arıcılık ve arı ürünlerinin işlenmesi ve depolanması kapsamında %50-%70 arasında hibe desteği verilmekte olup son beş yılda 531 projeye reel olarak 728 milyon TL hibe desteği verilerek reel olarak 1,54 milyar TL tutarında yatırım gerçekleşmiş ve 246 kişilik istihdam sağlanmıştır.

Orman ve orman kaynaklarının korunması, geliştirilmesi ve genişletilmesi, ekosistem bütünlüğü içinde topluma sağlayacağı faydaların sürdürülebilir şekilde artırılması Orman Genel Müdürlüğümüzün (OGM) görevleri arasındadır.

Bal ormanları; orman ekosistemlerinin geliştirilmesi, biyolojik çeşitliliğin korunması, arıcılık faaliyetlerinin desteklenmesi ve kırsal kalkınmaya katkı sağlanması amacıyla tesis edilmektedir. Bugüne kadar 918 adet bal ormanı kurulmuş olup söz konusu çalışmalar için son beş yılda yönetim giderleri haricinde reel olarak toplam 484 milyon TL tutarında bütçe ayrılarak kaynak kullanılmıştır.

Bakanlığımız, Arıcılık Birlikleri, Türkiye Arı Yetiştiricileri Merkez Birliği ile sektör temsilcilerinin katılım sağladığı "Ormanlarımız ve Arıcılık Çalıştayları" düzenlenmiş olup orman alanlarında yürütülen arıcılık faaliyetlerinde karşılaşılan sorunlar, çözüm önerileri ve kurumlar arası iş birliği imkânları tüm paydaşların katılımıyla değerlendirilmiştir. Ayrıca, bal ormanları ve arı konaklama noktalarında gerçekleştirilen saha çalışmaları ile denetimlerde de Türkiye Arı Yetiştiricileri Merkez Birliği, il birlikleri ve ilgili sivil toplum kuruluşlarıyla sürekli işişare ve iş birliği içerisinde hareket edilmektedir.

Arı Konaklatma Ekosistem Hizmet Bedeli uygulamasında kovan başına düşen ortalama bal verimi ve orman içi altyapı yatırım/bakım maliyetleri dikkate alınarak tespit edilen ücretlendirmeye ilişkin iş ve işlemler, Arıcılık Kayıt Sistemi (AKS) ve Orman Bilgi Sistemi (ORBİS) entegrasyonu tamamlanıncaya kadar ertelenmiştir.

Üreticilerin tarımsal üretime yönelik finansman ihtiyaçlarının uygun koşullarda sağlanması amacıyla, 2024-2026 yılları için yayımlanan 8038 ve 8039 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararları ile Uygulama Esasları Tebliği (Tebliğ No: 2024/15) kapsamında; Ziraat Katılım Bankası A.Ş., T.C. Ziraat Bankası A.Ş. ve Tarım Kredi Kooperatiflerince hazine faiz/kâr payı destekli yatırım ve işletme kredisi/finansmanı kullanılmaktadır.

Bu kapsamda çiftçilerimiz, "Arıcılık" konusunda %50-100 aralığında 10 milyon TL üst limite kadar faiz/kâr payı desteği ile yatırım ve işletme kredi/finansmanı kullanabilmektedir. Ayrıca gezginci arıcılık yapan arıcılarımıza ilave %10 faiz/kâr payı desteği sağlanmaktadır.

Ayrıca arıcılık faaliyeti ile uğraşan çiftçilerimiz temel hayvansal üretim konusunda 300.000 TL'ye kadar (300.000 TL dahil) sıfır faizli, 300.000 TL'nin üzerindeki kredilerde ise 10 milyon TL'ye kadar %50-%100 aralığında faiz/kâr payı destekli kredi/finansman kullanabilmektedir. Bu kapsamdaki işletme kredi/finansmanların bir kısmı ayni olarak tahsis edilmekte; akaryakıt, veterinerlik hizmeti, ilaç, şeker gibi tarımsal girdilerin alımına yönelik olarak kullanılmaktadır.